

GØR VERDENSMÅL TIL VORES MÅL MINIVERSION

Dette er en smagsprøve på nogle af målepunkterne fra Vores Mål-projektet, som er fremkommet med forslag til i alt 197 danske målepunkter for en mere bæredygtig verden

KORT OM VORES MÅL

De 17 verdensmål blev vedtaget af verdens ledere på FN's generalforsamling i 2015 for at sikre en udvikling frem mod en langt mere bæredygtig verden i 2030. 'Tænk globalt, handl lokalt' var i en periode et centralt motto om bæredygtighed. I dag vil man nok snarere både sætte et globalt og et lokalt fokus, der understreger behovet for global handling og for et samarbejde landene imellem med fokus på bæredygtighed og udvikling på den ene side, og på betydningen af de lokale handlinger for at opfylde den globale dagsorden på den anden side.

Det er præcis det, Vores Mål og de danske målepunkter handler om. Vores Mål har haft til formål at indsamle forslag til danske målepunkter, der er en præcisering af og et supplement til verdensmålene og de 231 globale indikatorer eller målepunkter, der er formuleret af FN.

De danske målepunkter er skabt inden for rammen af de 17 verdensmål for at understrege, at der er brug for både global og lokal handling. Danmark har som nation og som medlem af FN forpligtet sig til at opfylde de globale verdensmål og har samtidig forpligtet sig til at udarbejde, implementere og løbende revidere en national handlingsplan for verdensmålene.

De danske målepunkter, der er skabt med mange tusind bidrag fra borgere, virksomheder, organisationer og eksperter i fællesskab, er et udtryk for, hvad befolkningen

synes er vigtigt, når det gælder social, økonomisk og ressourcemæssig bæredygtighed i Danmark. Forslagene til målepunkter kan anvendes til at måle udviklingen inden for de respektive verdensmål og delmål i en dansk kontekst.

Vores Mål er skabt i et samarbejde mellem 2030-panelet og Danmarks Statistik. Danmark Statistik har fra et tidligt tidspunkt spillet en central rolle i det danske arbejde med verdensmålene ved at engagere sig i 2030-dagsordenen allerede under forhandlingerne i FN som et af de første nationale statistiskbureauer i verden, og har derpå bistået med måling af den danske status på FN's indikatorer.

Vores Mål er støttet af Industriens Fond, Lundbeckfonden, Nordea-fonden, Realdania og Spar Nord Fonden og er gennemført af Danmarks Statistik i samarbejde med Deloitte, der har indgået i et partnerskab med Geelmuyden Kiese, Dansk Energi Management, Sweco, Kraka Advisory, Roskilde Universitet og Aalborg Universitet. En styregruppe med repræsentanter fra fondene, Folketingets 2030-netværk, 2030-panelet og Danmarks Statistik har vejledt projektteamet i gennemførelsen af Vores Mål.

Denne miniudgave giver en smagsprøve på de danske målepunkter – du kan hente den fulde hovedrapport med alle 197 målepunkter her: www.dst.dk/voresmaal

Projektet i tal

VERDENSMÅL 2: STOP SULT

Vi skal stoppe sult, opnå fødevarerikkerhed og forbedre ernæring samt fremme bæredygtigt landbrug

Et globalt perspektiv

Verdensmål 2 har to overordnede dimensioner. For det første handler målet om at stoppe sult. Heri ligger også målsætningen om, at alle skal have tilstrækkelig og bedre ernæring på tværs af verdens lande. Kort sagt skal alle former for sult og fejlernæring udryddes.

For det andet handler målet om at opnå bæredygtighed i verdens fødevarerproduktion i 2030. Et bæredygtigt landbrug er dermed et nøgleord for verdensmål 2. Verdens fødevarerproduktion skal være både miljømæssigt, socialt og økonomisk bæredygtig, også på den lange bane. Dette indebærer, at 1) forbedre livsgrundlag og kapacitet i små landbrug, 2) sikre lige adgang til jord, teknologi og markeder og 3) skabe klimavenlige landbrugspraksisser, tilpasse sig klimaforandringer samt værne om naturen og dyrelivet i og omkring landbruget.

Et dansk perspektiv

I forhold til den første dimension af verdensmålet, at stoppe sult og udrydde fejlernæring, har debatten haft en høj grad af overlap med debatten om verdensmål 1 (fattigdom), verdensmål 3 (sundhed og trivsel) samt verdensmål 5 (ligestilling mellem kønnene). I et dansk perspektiv handler verdensmål 2 således i høj grad om at sikre alle adgang til varieret og ernæringsrig kost. I den forbindelse er det blandt andet fremhævet, at personer i lavindkomstgrupperne grundet begrænsede økonomiske ressourcer i relativt højere grad vælger de usunde fødevarer og fødevarer af relativt dårligere kvalitet og fra en ikke-økologisk produktion til sig selv og deres familier. I forlængelse heraf er overvægt også fremhævet som et relevant målepunkt for verdensmål 2 i et dansk perspektiv. I en relativt ny undersøgelse gennemført af Danske Regioner og Sundhedsstyrelsen blev det estimeret, at over halvdelen af danskerne er overvægtige. Andelen dækker over forskelle på tværs af køn, indkomstgrupper og herkomst. Således synes andelen af overvægtige, at være relativt større blandt mænd, lavindkomstgrupper og blandt etniske minoriteter.

Til trods for at næsten 60 procent af Danmarks areal er opdyrket og anvendes til fødevarerproduktion, har debatten omkring verdensmålets anden dimension været relativt begrænset¹. En grundlæggende holdning har været, at den danske fødevarerproduktion er relativt effektiv, og forslag til målepunkter har primært vedrørt landbrugets rammebetingelser for at gøre produktionen mere bæredygtig. Her er særligt fremhævet landbrugets økonomi og dermed forudsætninger for at investere i omstillingen til en mere grøn produktion, herunder forskelle på tværs af størrelsen på landbrugene samt unge og erfarne landmænd. Dyrevelfærd, herunder brugen af antibiotika i fødevarerproduktionen, er et andet aspekt, der har været fremhævet som relevant fokusområde i udviklingen af nye målepunkter.

Danske målepunkter

Tabel 2 på næste side indeholder en kort præsentation af de i alt otte forslag til nye danske målepunkter og desuden ti øvrige forslag til nye danske målepunkter for verdensmål 2 fordelt på otte delmål. De respektive forslag til nye danske målepunkter beskrives efter tabellen.

¹Det Generelle Landbrugsregister, Danmark Statistik (2017).

Tabel 2. Forslag til danske målepunkter for verdensmål 2

	<p>DELMÅL 2.1. GIV ALLE ADGANG TIL SIKKER OG NÆRINGSRIG MAD</p> <p>Inden 2030 skal sult være udryddet, og alle mennesker - især de fattige og de mest sårbare, herunder småbørn, - skal sikres adgang til sikker, ernæringsrig og tilstrækkelig mad hele året rundt.</p>	
<p>FN indikator(er):</p> <p>2.1.1. Udbredelse af underernæring</p> <p>2.1.2. Udbredelse af moderat eller alvorlig fødevarerisiko hos befolkningen, baseret på FIES (<i>Food Insecurity Experience Scale</i>)</p>	<p>Forslag til danske målepunkter:</p> <p>N/A</p> <p>Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerende af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper. Enkelte forslag var længe i puljen af mulige målepunkter, men er ultimativt valgt fra grundet manglende datatilgængelighed.</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fødselsvægt for nyfødte • Andel af befolkningen med et lavt fødevarerforbrug • Andel af befolkningen, der ikke har råd til tilstrækkelig næringsrig kost
	<p>DELMÅL 2.2. STOP ALLE FORMER FOR FEJLERNÆRING</p> <p>Inden 2030 skal alle former for fejlnæring udryddes, herunder skal de internationalt aftalte delmål for væksthæmning og afmagring hos børn under 5 år nås inden 2025, og ernæringsbehovet hos unge piger, gravide og ammende kvinder samt ældre mennesker skal håndteres.</p>	
<p>FN indikator(er):</p> <p>2.2.1. Udbredelse af væksthæmning (højde i forhold til alder <-2 standardafvigelse fra WHO's (Verdenssundhedsorganisationen) gennemsnitlige vækststandarder for børn under 5 år</p> <p>2.2.2. Udbredelse af fejlnæring (vægt i forhold til højde >+2 eller <-2 standardafvigelse fra WHO's (Verdenssundhedsorganisationen) gennemsnitlige vækststandarder for børn under 5 år, opdelt efter type (afmagring og overvægt)</p>	<p>Forslag til danske målepunkter:</p> <p>2.2.i. Andel af befolkningen, der er under- og overvægtige</p> <p>2.2.ii. Andel af befolkningen, der har henholdsvis sunde og usunde kostvaner</p> <p>2.2.iii. Fysisk helbred</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel børn, der ikke spiser morgenmad • Andel personer, der spiser fastfood mindst én gang ugentligt
	<p>DELMÅL 2.3. FORDOBL PRODUKTIVITETEN FOR SMÅ FØDEVAREPRODUCENTER</p> <p>Inden 2030 skal landbrugsproduktiviteten og indkomsterne for små-skala fødevarerproducenter fordobles, særligt for kvinder, oprindelige folk, familielandbrug, husdyrbrug og fiskere, herunder gennem sikret og lige adgang til jord, andre produktionsressourcer og tilførsler, viden, finansielle tjenester, markeder og muligheder for værditilvækst, samt beskæftigelse uden for landbruget.</p>	
<p>FN indikator(er):</p> <p>2.3.1. Produktionsvolumen per arbejdsenhed i forhold til bedrifts-størrelser inden for landbrug/husdyrbrug/skovbrug</p> <p>2.3.2. Gennemsnitlig indkomst for små-skala fødevarerproducenter, opdelt på køn og status som oprindelige folk</p>	<p>Forslag til danske målepunkter:</p> <p>2.3.i. Afkastningsgrad for landbruget</p>	<p>Øvrige forslag:</p>

	<p>DELMÅL 2.4. BEVAR DEN GENETISKE MANGFOLDIGHED I FØDEVAREPRODUKTIONEN</p> <p>Inden 2030 skal der sikres bæredygtige fødevarerproduktionssystemer og implementeres modstandsdygtige landbrugspraksisser, som øger produktivitet og produktion, medvirker til at bevare økosystemer, styrker kapaciteten for tilpasning til klimaforandringer, ekstreme vejrforhold, tørke, oversvømmelser og andre katastrofer, og som fremskynder forbedring af land og jordkvalitet.</p>	
<p>FN indikator(er):</p> <p>2.4.1. Andel landbrugsområde under produktiv og bæredygtig landbrugsaktivitet</p>	<p>Forslag til danske målepunkter:</p> <p>2.4.i. Udvikling i produktion og miljøbelastning</p> <p>2.4.ii. Dyrets velfærd i landbruget</p> <p>2.4.iii. Antibiotikaforbrug i landbrugsproduktionen</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel madvarer, der er økologiske • Mængde nitrat i grundvandet • Pesticidbrug i landbrugsproduktion • CO2-udledning per produceret kilo kød
	<p>DELMÅL 2.5. BEVAR DEN GENETISKE MANGFOLDIGHED I FØDEVAREPRODUKTIONEN</p> <p>Inden 2020 skal den genetiske diversitet bevares for såsæd, kultiverede planter, landbrugsopdræt og husdyr, samt deres relaterede vilde arter, herunder gennem fornuftigt forvaltede og diversificerede såsæd- og plantegenbanker på nationalt, regionalt og internationalt niveau, og der skal fremmes adgang til, samt lige fordeling af fordelene ved udnyttelse af de genetiske ressourcer og den associerede traditionelle viden, som internationalt aftalt.</p>	
<p>FN indikator(er):</p> <p>2.5.1. Antal plante- og dyregenetiske ressourcer til brug for fødevarer og landbrug sikret i enten mellemlange og langvarige bevarelsesfaciliteter</p> <p>2.5.2. Andel lokale racer, der er klassificeret som værende i fare, ikke i fare eller på et ukendt niveau af fare for udryddelse</p>	<p>Forslag til danske målepunkter:</p> <p>2.5.i. Fri og lige adgang til udnyttelse af genressourcer</p>	<p>Øvrige forslag:</p>
	<p>DELMÅL 2.A. INVESTÉR I LANDDISTRIKTERS INFRASTRUKTUR OG LANDBRUGSFORSKNING</p> <p>Investeringer skal øges, blandt andet gennem forbedret internationalt samarbejde, i landdistrikternes infrastruktur, i landbrugsforskning og konsulenttjenester, i teknologiudvikling samt i genbanker for planter og husdyr, for at forbedre landbrugets produktivitet og kapacitet i udviklingslande, især i de mindst udviklede lande.</p>	
<p>FN indikator(er):</p> <p>2.a.1. Indeks for offentlige udgifter til landbruget</p> <p>2.a.2. Samlet offentlig finansiering (officiel udviklingsbistand samt anden offentlig finansiering) til landbrugssektoren i udviklingslandene</p>	<p>Forslag til danske målepunkter:</p> <p>N/A</p> <p>Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerende af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper, eller som adskiller sig væsentligt fra FN's indikatorer. I lighed med FN's indikatorer vedrører forslagene således primært de offentlige udgifter og investeringer på området.</p>	<p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dansk eksport af landbrugs-teknologi

DELMÅL 2.B. FOREBYG HANDELSBARRIERER OG MARKEDSFORVRIDNINGER I LANDBRUGET

Handelsbarrierer og forvriddinger i de globale landbrugsmarkeder skal fjernes og forebygges, herunder via parallel afskaffelse af alle former for eksportstøtte til landbruget og alle eksportforanstaltninger med tilsvarende effekt, i overensstemmelse med mandatet fra Doha-udviklingsrunden.

FN indikator(er):

2.b.1. Eksportstøtte til landbruget

Forslag til danske målepunkter:

N/A
Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerende af FN's globale gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper, og som ikke alene måler på ressourceinput eller adskiller sig fra FN's indikator. Der er modtaget meget få forslag til målepunkter for dette delmål.

Øvrige forslag:

DELMÅL 2.C. GØR FØDEVAREPRISERNE MERE STABILE MED BEDRE ADGANG TIL MARKEDSINFORMATION

Der skal vedtages tiltag, der skal sikre, at fødevaremarkederne og de heraf afledte markeder fungerer ordentligt, og som er med til at sikre rettidig adgang til markedsinformationer, herunder fødevarelagre, for derved at hjælpe med at begrænse ekstreme udsving i fødevarepriserne.

FN indikator(er):

2.c.1. Indikator for anomalier i fødevarepriser

Forslag til danske målepunkter:

N/A
Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerende af FN's globale gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper. Generelt har det været holdningen, at fødevaremarkedet i Danmark er velfungerende i forhold til priser og transparens hertil, hvorfor der stort set ikke har været forslag til målepunkter for dette delmål.

Øvrige forslag:

DELMÅL 2.2. STOP ALLE FORMER FOR FEJLERNÆRING

Dansk målepunkt 2.2.i. Andel af befolkningen, der er under- og overvægtige

Begrundelse

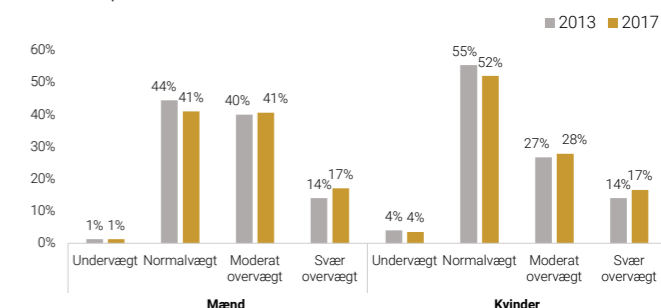
Et tegn på, at man spiser forkert, er en for høj eller lav vægt. Overvægt er et udbredt problem i Danmark, men også undervægt er et problem, da det indikerer, at kroppen får for lidt næring. Derfor er andelen af den voksne del af befolkningen henholdsvis børn og unge, der er over- eller undervægtige, et forslag til målepunkt. Udover køn og alder kan målepunktet opgøres på region.

Tendens

For den voksne del af befolkningen over 16 år viser en undersøgelse fra Sundhedsstyrelsen, at 58 procent af mændene og 45 procent af kvinderne er moderat eller svært overvægtige i 2017. Blandt børn, som i 2019 var mellem 6 og 15 år, er andelen af moderat eller svært overvægtige mellem 13 og 19 procent, og andelen er stigende med alderen. Således er knap hver femte elev i udskoling moderat eller svært overvægtig. Undervægt blandt børn og unge er en mindre udfordring. På tværs af skoletrin har denne andel ligget relativt stabilt på 2 procent i 2015 og 2019.

Baseline

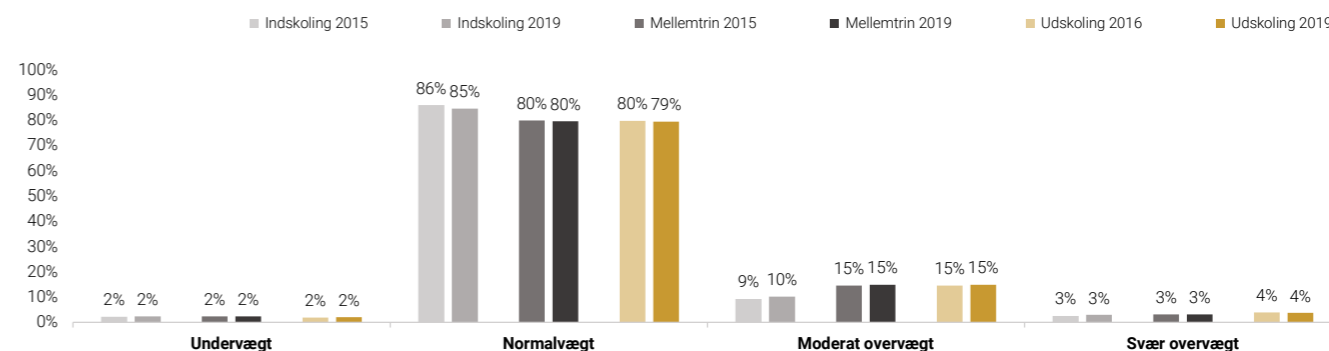
Figur 10 Andel af befolkningen, der er under- og overvægtige fordelt på køn

Note: Figuren viser vægtgrupper fordelt på køn. Opgørelsen er survey-baseret og baseret på et repræsentativt udsnit af den danske befolkning over 16 år. Data er fra 2013 og 2017, da rapporten Den Nationale Sundhedsprofil udarbejdes hvert fjerde år. Der er i rapporten ikke data for hele befolkningen.
Kilde: Sundhedsstyrelsen

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓	✓		✓	✓		

Figur 11 Andel af børn og unge i forskellige vægtgrupper fordelt på skoletrin og årgang

Note: Figuren viser vægtgrupper fordelt på skoletrin og årgang ved målinger i 2015, 2016 og 2019. Ved indskoling er medtaget målinger for børn, som er enten 6 eller 7 år gamle ved målingen, og ved flere målinger er det den første, der er medtaget. I mellemtrin er medtaget børn, som er mellem 9 og 13 år gamle, og ved flere målinger er det den måling, der blev foretaget tættest på barnets 11-års fødselsdag, der er medtaget. Ved udskoling er medtaget målinger for børn, som enten er 14 eller 15 år ved målingen, og ved flere målinger er den sidste måling medtaget.
Kilde: Den Nationale Børnedatabase og Sundhedsdatastyrelsen

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓	✓		✓	✓		

Dansk målepunkt 2.2.ii. Andel af befolkningen, der har henholdsvis sunde og usunde kostvaner

Begrundelse

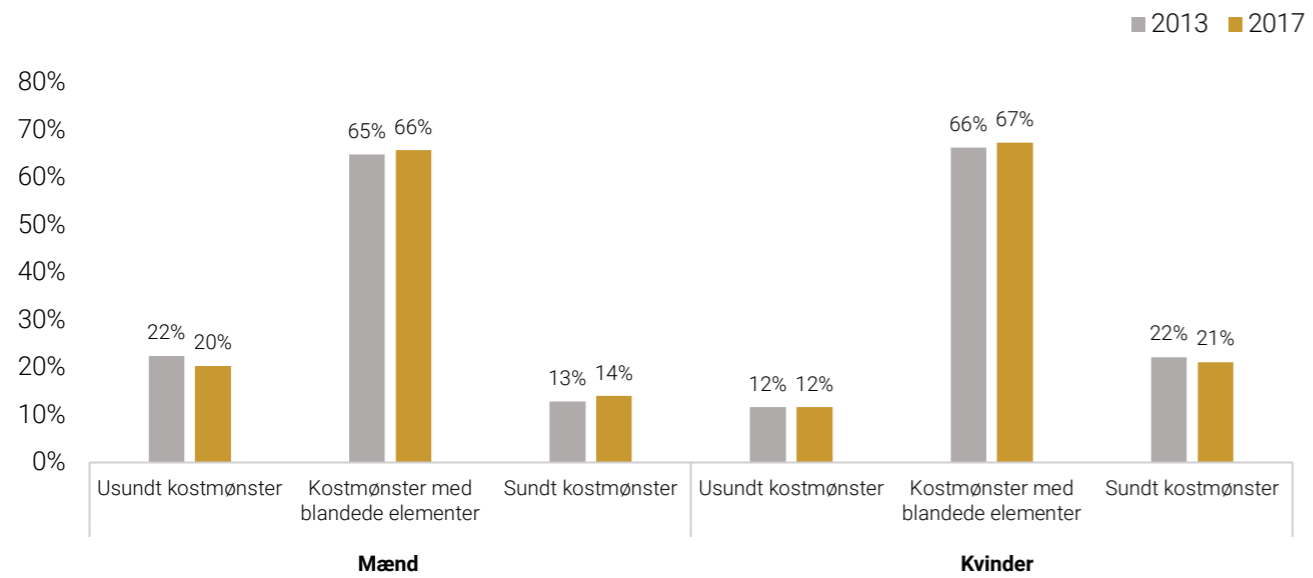
Danskernes kostvaner er en anden måde, hvorpå man kan belyse, om befolkningen får en sund og varieret kost, der understøtter et godt helbred. Derfor er det et forslag til målepunkt at belyse danskernes kostvaner. Dette er netop et fokus i Sundhedsstyrelsens Nationale Sundhedsprofil, hvor et repræsentativt udsnit af danskerne over 16 år har svaret på spørgsmål om Sundhedsstyrelsens kostråd.

Tendens

Baseret på resultater fra den Nationale Sundhedsprofil kan det konkluderes, at hver femte mand har et usundt kostmønster. Blandt kvinder er andelen 12 procent. Stort set lige omvendt er det, når der ses på de sunde kostmønstre. Her viser data, at hver femte kvinde har sunde kostmønstre, mens andelen blandt mænd er 14 procent.

Baseline

Figur 12 Kostmønstre fordelt på køn

Note: Figuren viser kostmønstre fordelt på køn. Kategoriseringen er baseret på en række survey-spørgsmål med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens kostråd. Opgørelsen er for personer over 16 år. Data er fra 2013 og 2017, da rapporten Den Nationale Sundhedsprofil udarbejdes hvert fjerde år. Der er i rapporten ikke data for hele befolkningen.
Kilde: Sundhedsstyrelsen

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓			✓			

Interesseret i at vide mere?

Download den fulde rapport her: <https://www.dst.dk/da/Statistik/Sdg/aktiviteter/danske-maalepunkter>

Danmarks Statistik
dst@dst.dk

Vores Mål er skabt med støtte fra:

**INDUSTRIENS
FOND** FREMME
DANSK
KONKURRENCEEVNE
The Danish Industry Foundation

**NORDEA
FONDEN**

